

ХРИСТИЯНЬКІЙ ГОЛОС

УКРАЇНЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 66

ГРУДЕНЬ • DEZEMBER 2014 • Nr. 24 (2908)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ГОТУЄМОСЬ ДО РІЗДВА

Римський адміністратор Гай Пліній Молодший, що помер близько 114 року, коли християнство вже досягло всіх закутків великої римської імперії, написав листа до імператора Траяна про «заразливу, звироднілу і дивацьку забобонну секту, яка увійшла вже не тільки у міста, але й у села і край», і додає, закінчуючи свій донос на християн: «Все ж таки виглядає можливим припинити це явище і привести його до ладу».

С-на: Tran Trong Long

Продовження на 2 стор. ►

XI

НА НОВОМУ ШЛЯХУ ДЕРЖАВНОСТІ

Вибрані фрагменти виступу ПЕТРА ПОРОШЕНКА перед новим парламентом України 27 листопада 2014 року

Виклики і загрози, яких перед Україною не стояло з часів II світової війни та повоєнної розправи з українським національним рухом... І водночас – унікальний шанс, який дуже відповідальний український народ подарував українській державі, вперше обравши до українського парламенту проєвропейську конституційну більшість, – таких можливостей не відкривалося перед Україною ще ніколи. Такою є вичерпна характеристика внутрішнього і зовнішнього становища. І наше з вами завдання можна передати простою формулою: відвести загрози і використати шанс.

УКРАЇНУ ХОТІЛИ ЗНИЩИТИ

Україну обплутували непосильними боргами. Цілеспрямовано руйнували українську армію. Спецслужби знищувалися під управлінням іноземних громадян. Проведи такий режим при владі ще два-три роки – від нашої з вами рідної України залишилася б хіба що вивіска. Такий історичний кінець ними вже був запрограмований. Проте Революція Гідності підірвала той пекельний комп'ютер разом із його диявольською програмою!

План тихої ліквідації України, ми як народ України, зірвали рік тому – і тоді ворог пішов на нас війною. Військова загроза; замах на наш суверенітет; на нашу незалежність, на нашу територіальну цілісність; нехтування нормами міжнародного права з боку однієї з найбільших країн

світу. Криза глобальної та європейської систем безпеки.

Ворог поставив собі за мету не просто переглянути кордони. Мета інша. Нікому не потрібен Донецьк, Луганськ чи Донбас. Ми чітко знаємо, що йшлося про те, щоб розколоти державу, або й зовсім стерти її з карти. Знищити нас як великий європейський народ. Та грубо прорахувався. Українська політична нація остаточно ствердилася на всіх теренах – західних і східних, північних та південних. Вона об'єднала представників різних етносів та носіїв різних мов. Своєю участю у Вітчизняній Війні 2014 року за незалежність України наші російськомовні співвітчизники продемонстрували, що російською мовою вони люблять Україну аж ніяк не менше, ніж ми українською.

Однак, зазираючи у май-

бутнє, чітко бачимо, що встановлення миру на Донбасі не означатиме позбавлення від військової загрози зі Сходу. На жаль, ця загроза проглядається на дуже далекосяжну історичну перспективу і постійно потребуватиме великих зусиль та колосальних ресурсів. Це – реальність, яку Україна усвідомила запізно, яку ми змінити навряд чи зможемо, але якій треба навчитися протидіяти... Вибачте, інколи навіть спати з револьвером під подушкою, бо так званий брат – біля воріт!

НІЯКОЇ ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ

Якщо говорити про ключовий внутрішній виклик, на мою думку, ним залишається корупція. Я хотів би в цьому контексті назвати ще й бідність, однак ясно, що першопричиною вкрай низького рівня життя пере-

важної більшості українців є тотальна корумпованість державного апарату.

Хитка ідеологічна рівновага, в якій Україна перебувала 23 роки, коли Україна балансувала між Сходом і Заходом, нарешті змінилася повною ясністю. 100% українців зараз за єдину державу! Конституційна більшість українців бачить її унітарною країною, ніякої федерації! І це, до речі, палкий привіт тим, хто зі Сходу чи Заходу радить нам «федералізуватися». Шановні, ви можете радити, але українці – проти!

ЄС, НАТО

Переважна більшість українських громадян нарешті підтримує реалізацію Угоди з Європейським Союзом – Угоду про асоціацію і ідею вступу України до Євросоюзу. Ніколи раніше цього не було.

Рекордних показників нарешті досягла кількість тих, хто за українську мову як єдину державну. До речі, і протягом останнього року, не в останній мірі завдяки Росії, бо я не бачу чим це ще пояснити, в три-чотири рази зросла кількість прихильників вступу України до НАТО. Щоправда, це питання залишається єдиним із т.зв. складних тем, в якому в кількох областях все ще зберігається рівна кількість полярних думок. Але в цілому багато в чому штучний поділ України за географічною, етнічною, мовною, конфесійною ознакою нарешті подолано, і цей поділ відходить в минуле. Україна ніколи не була такою об'єднаною, як зараз!

Реформатори усіх часів і народів не цуралися долучати до змін іноземців. У нас зараз багатьом відомствам допомагають закордонні консультанти. Та цього замало. Моя ідея полягає в тому, щоби через зміни в законах надати право залучати на державну службу іноземців, включно аж до членства в уряді. Або розширити коло осіб, яким Президент може надавати українське громадянство, причому в прискореному режимі. Від такого рішення буде подвійна користь: і залучення із західним досвідом професіоналів, і страхівка від корупції.

Продовження на 6 стор. ►

АНОНС

На сторінці 5 владика Ярослав (Приріз), єпископ Самбірсько-Дрогобицький, пише про долю нашої Церкви в контексті 25-ліття її виходу з підпілля. «Упродовж понад тисячолітньої історії нашу Церкву намагалися різними способами знищити, зробити це, однак, ніколи не вдавалося, бо вона, переслідувана в одному місці, воскресала в іншому.»

▼ ГОТУЄМОСЬ ДО РІЗДВА

▼ **Продовження. Початок на 1 стор.**

Попередник Плінія в іншій провінції, Пилат, теж подібно думав про підсудного Ісуса, якого привела йому єврейська старшина і вимагала кари смерті для нього, щоб усунути цього бунтаря і царя-самозванця, а Ісус заявив Йому, що він цар не цього світу, а прийшов, щоб свідчити про істину і «кожен, хто від істини, слухає Його голос». Пилат відмахнувся лиш рукою зі словами: «Яка там у світі істина, бідний ти диваче, що можеш от так легкодушно загинути від рук твоїх властей...»

Як помилились ті два адміністратори та інші римські свідки тих часів, коли Христове слово ширлося швидко по їхній імперії! Помилялись імператори, що переслідували Христове слово, помилялись філософи і вчені, що хотіли заперечити існування Христа і усунути Його з історії, помилились всі, що хотіли, щоб всякий Христовий слід, а головне Його Церква, зникли з пам'яті і життя людей, а на Христове місце ставили великих царів та вождів, що хотіли створити «нову людину» і «світлу майбутність» та рай на землі для неї. Як же багато їх було на землі, що хотіли «вбити Бога», що прийшов відновити образ Божий в людині, який вона була втратила і постійно гріхом тратить. А скільки було тих, що від заворотів їхніх голів і короткотривалих ніби успіхів покінчили ганьбою, залишаючи на родючих степах гори трупів, а на шляхах Європи мільйони побитих молодих людей у воєнних одностроях, що хотіли творити нову Європу? Як багато було їх... І все те діялось, щоб тільки усунути Того, що прийшов спасти світ, дати світові мир, а людині справжню гідність її в Бозі.

А однак вже дві тисячі років Христос-Богочоловік-Спаситель живе в історії, вчить, діє, живе між народами з людьми і Він, за словами автора листа до євреїв: «Вчора й сьогодні – той самий навіки». Доказ на те такий простий, ясний і очевидний, немов буденний: кожного року увесь християнський світ зустрічає Його день народження з таким захопленням, з такою радістю і любов'ю, з таким очікуванням, яких не має ніякий інший чоловік в історії! Та ж це так багато говорить! Дві тисячі років така велика частина людства зустрічає постійно народження Христа так щасливо і радісно! Подивімося тільки кругом себе і в свою, навіть холодну душу, і відчуємо, побачимо, що цей день чинить з нами!

ЧОМУ ХРИСТОС, А НЕ ХТО ІНШИЙ?

Перед нами велике число: дві тисячі років, в яких Він живе з людством на цій планеті без забуття і з великим постійним впливом на душу, на долю осіб і народів. На Христовім слові з Його хресним знаменням появилася нова справжня Людина, з образом Божим, зі свідомістю своєї цілі і змісту життя, в новім Царстві Божім, в якому кожна людина є дитиною Божою і має право казати Богові «Отче». Не є вона вже рабом, ні звіром, що живе здобутою поживою, не є вона молекулою матеріального світу, який існує кількома діалектичними законами та історичним матеріалізмом, а є ця людина великою справді істотою, природу якої прийняв сам Бог – Божий Син, ставши людиною.

Іван Павло II все це схопив про Особу Христа коротко в однім реченні у своїй першій програмовій енциклопедії. Ось воно: «Спаситель людини Ісус Христос є центром всесвіту та історії». Христос є центром світу й історії! Такого не міг би сказати і найбільш зарозумілий теоретик чи ідеолог про якогось

свого людського божка чи вожда, хіба такий, що від своєї філософії збожеволів. А Папа сказав велику історичну правду про Христа і про це свідчать дві тисячі років впливу на людство Христових слів.

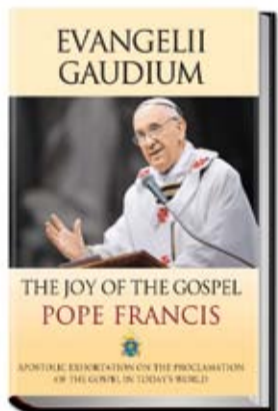
Перед нами Різдво і ми скрізь по світі побачимо цю славну, благословенну і спасенну картину Христового народження у Вифлеємі в печері, з клаптями соломи і сина в жолобі, на якому народилася Дитинка – центр всесвіту і нашої людської історії! То не міф, ні побожна легенда! То історичний факт, про який співатимемо нашою прадібною колядою:

*Бог Предвічний народився,
Прийшов днес із небес,
Щоб спасти люд свій весь...*

Людство у сотворенім Богом світі зараз на початку свого існування залишило Бога, відступило від нього, зранило його любов, пішло своїми шляхами. Сумна була доля людства без Бога. Та найгірше, коли сама людина хотіла заступити Бога і називала себе богом, хотіла поводитися як грізний і жорсткий бог, тиран.

Потребувала Людина справді світла і рятунку-спасення, щоб не блукати постійно в небезпеках, потребувала правди про себе, щоб знати, чому і для чого живе, потребувала миру, щоб не жити в постійному і нестерпному страху, не лише перед природою, але в страхі перед другою людиною і не воювати з другими за кусень поживи, потребувала людина радості, щоб в очах своїх не мати звірячої, тигрячої люті, зла і ненависті. Потребувала бути справжньою Людиною: вершком створіння на землі. Все це міг дати тільки єдиний Бог! І Він для того прийшов, і Він тому народився в історії, ставши для нас, серед нас і на повсякчас Спасителем, Вчителем, Володарем і Центром світу й історії.

о. др. Іван Музичка, «До світла»

З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ ПРО НОВУ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЮ

Продовжуємо знайомитися з Апостольським Напоумленням папи Франциска «Радість Євангелія», перший розділ якого присвячений темі місійного перетворення Церкви. Попереднього разу мова йшла про те, що «з огляду на швидкість комунікацій та користюлюбну вибірковість змісту, здійснювану засобами інформації», послання, яке звичаємо, «ризикує виявитися спотвореним та применшеним до деяких своїх другорядних аспектів». Святіший Отець пригадує про існування «ієрархії» істин, вміщених у доктрині, що стосується також морального вчення Церкви.

Існує така ієрархія теж і «у чеснотах та діях, які з них випливають». Посилаючись на коментар святого Томи Аквінського, Папа вказує, що насамперед, «має значення віра, яка стає діяльною в любові». Тобто, «діла любові» є «найдосконалішим зовнішнім вираженням внутрішньої благодаті Святого Духа». З цього випливає, що «милосердя є найбільшою з поміркованості», адже саме через милосердя виражається Божа всемогутність (п. 37).

У цьому контексті, закликаючи

зробити душпастирські висновки з навчання II Ватиканського Собору, Святіший Отець пише про необхідність «відповідної пропорції» у звичанні Євангелія. «Її розпізнаємо, – зауважує він, – у тому, як часто порушуються певні теми, і в наголосах, які ставляться під час проповідання. Наприклад, якщо парох протягом літургійного року десять разів говорить про поміркованість, а лише два-три рази – про любов чи справедливість, то виникає диспропорція, через яку применшується роль саме тих чеснот,

які повинні би бути найбільше присутніми в проповіданні та катехезі. Те саме трапляється, коли більше говориться про закон, ніж про благодать, про Церкву більше, ніж про Ісуса Христа, більше про Папу, ніж про Боже слово» (п. 38).

«Подібно, як гармонійне поєднання чеснот не дозволяє на виключення якоїсь з них із християнського ідеалу, то не можна заперечувати і жодної істини. Не можна калічити цілісність Євангельського послання. Крім того, кожен істину краще розуміємо,

якщо її розглядаємо у зв'язку з гармонійною цілістю християнського послання, і в цьому контексті всі істини мають свою важливість, та одна одну просвічують. Коли проповідання є вірним Євангелію, то ясно видно головну роль деяких істин, і стає зрозумілим, що християнське моральне проповідання не є стоїчною етикою, воно є чимось більшим від аскетики, воно не є чистою практичною філософією чи каталогом гріхів і помилок. Євангеліє запрошує, насамперед, відповісти Богові, Який нас любить і спасає, розпізнаючи Його у ближніх, виходячи із себе самих, щоб шукати добра для всіх» (п. 39), – наголошує Папа, підкреслюючи, що у протилежному випадку звичатиметься не Євангеліє, але якісь доктринальні та моральні пріоритети, які походять з певних ідеологічних виборів.

Радіо Ватикан

МИ, ДІТИ АДАМА

Кожного року, дня 22 грудня, свята Церква торжественно відзначає празник Непорочного Зачаття. Так, як кожна добра дитина любить нагадувати собі свою маму й важливі події з її життя, так само кожний правдивий християнин любить пригадувати собі свою небесну Матір і різні важливі події з її життя.

Непорочне Зачаття нагадує нам про прегарну прикмету Пречистої Діви. Яку? Кожний з нас знає, що після

гріха Адама в раю чоловік зіпсувся. Послухав злого духа, через те зробив його своїм паном і від того часу відчуває в собі неохоту до добрих святих діл і навпаки охоту до того, що зле. Ми всі є дітьми Адама й тому дістали від нього те саме, що він собі надібав – це первородний гріх, то значить неволя сатани, неохота до добра й охота до зла.

Тільки ОДНА ПРЕЧИСТА ДІВА МАРІЯ була інакша. Первородний гріх ні-

коли її не торкнувся. Це є велике чудо, що Бог зробив тільки для Пречистої Діви тому, що Вона мала бути Матір'ю Божого Сина.

Добрі християни радісно святкують цей празник, бо через Непорочне Зачаття почалося наше спасіння й тому, що воно є джерелом всієї краси, слави й чести Матінки Божої. Не дивно, що вони з такою веселістю повторюють слова Церкви: *Визрайте людіє і веселіться, бо ж нині засіяла нам зоря таємного дня, Преполовненна Діва Марія...*

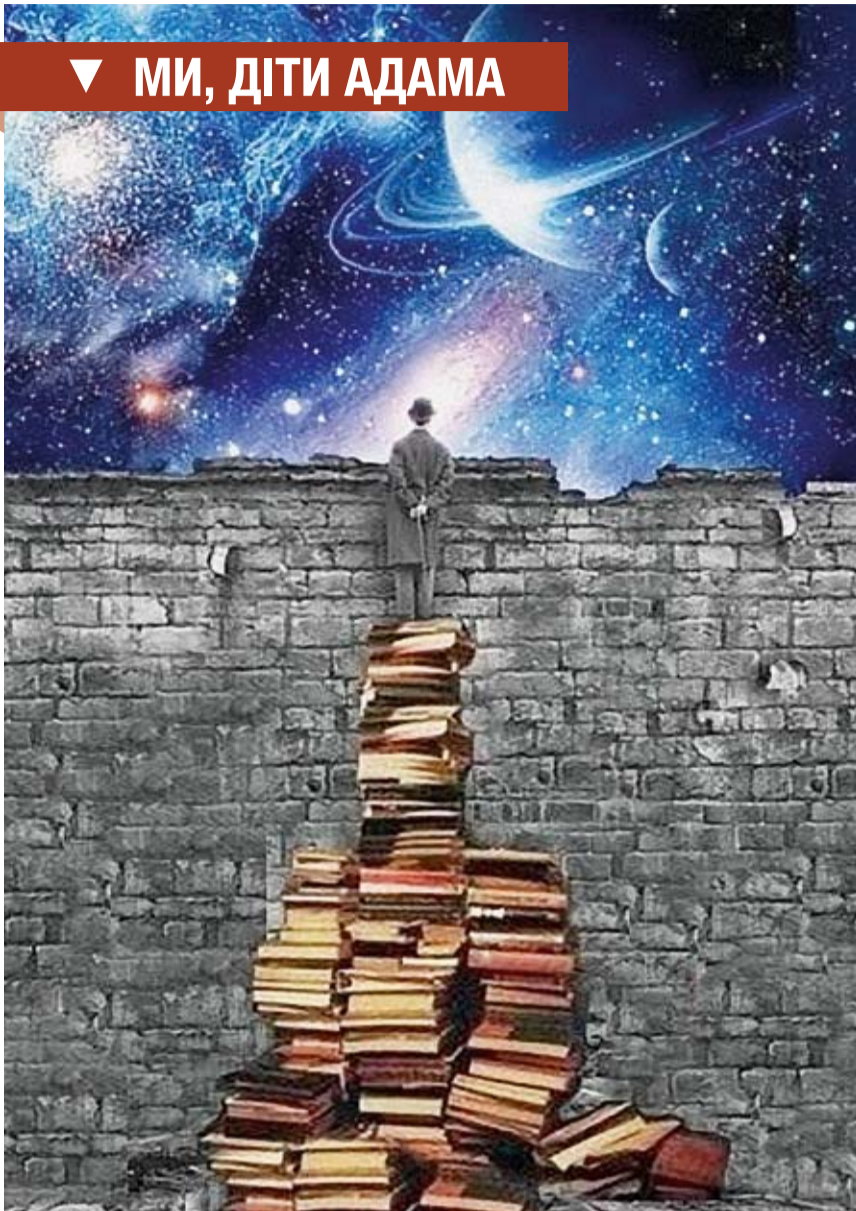
Тому що Бог МІГ і ПОВИНЕН був

дати Пречистій Діві ту неописану ласку, ми разом з святою Церквою визнаємо, що Він ту ласку їй дав. Хто з нас міг би про те сумніватися? Ні, Діво Пресвята, в нас нема ні найменшого сумніву, нам тільки жаль, що бачимо в Тебе таку безмежну Чистість, а на собі самих, Твоїх дітях, так багато гріхів! Ми початі й зроджені в гріхах, ми живемо в гріхах, ми в небезпеці вмерти в гріхах... Молися за нас!!!

ІСТОРІЯ ПРАЗНИКА

Правда про Непорочне Зачаття розвивалася досить повільно. **Продовження на 3 стор. ►**

▼ МИ, ДІТИ АДАМА

чезним багатством та дозволяє по-справжньому любити іншу людину.

Катехизм навчає: «Чистота тісно пов'язана з зусиллям панування над собою, що є школою людської свободи. Альтернатива зрозуміла: або людина керує своїми пристрастями й отримує спокій, або дозволяє їм поневолити себе й стає нещасною. Гідність людини вимагає, щоб вона діяла згідно зі свідомим і вільним вибором, дозрілим і внутрішньо визначеним особистим переконанням, а не лише під впливом інстинктивних поштовхів чи зовнішнього примусу. А такої гідності людина досягає, коли – звільнившись з усякої неволі пристрастей – йде до своєї мети, вільно вибираючи добро та пильно й вміло вживаючи відповідні до цього засоби».

«Панування над собою є довгою працею і вимагає тривалості. Ніколи не можна думати, що воно досягається раз і назавжди. Контроль над собою потребує зусилля, до якого треба знову й знову вдаватися впродовж усього життя». Збереження чистоти серця коштує багато зусиль. Потрібно неодноразово мати відвагу йти проти течії сучасного менталітету. Прислів'я говорять, що лише мертві риби пливуть за течією.

Наслідком первородного гріха є схильність до зла кожного із нас. Ця схильність називається також похиттю. Не маємо вже тієї первісної гармонії, однак маємо вільну волю, яку потрібно постійно зміцнювати. Маємо теж необхідну допомогу від Бога, про яку можемо Його просити за заступництвом Марії та святих покровителів. В усьому цьому потрібно зберігати розсудливість, уникаючи того, що може призвести до гріха: різних місць, ситуацій, знайомств, зображень.

Усі старання, які стосуються

не означає, що вона була вільна від спокус злого духа. Злий дух спокушав теж Ісуса, самого Бога. Коли сатана так поведився з самим Господом, то що можна сказати про Марію, яка була тільки людиною? Її особлива материнська близькість до Ісуса була напевне приводом більших нападів диявола на Неї, ніж на будь-яку іншу людину.

У Непорочній Марії знаходимо також взірць чистоти, який дуже потрібний у сьогодніш-

▼ Продовження. Початок на 2 стор. На Сході вже в VII столітті святкувалось свято «зачаття Анни». У IX столітті це свято дійшло до Риму, але вже під назвою «зачаття Марії». Найбільше значення для розповсюдження нового свята в Церкві мало оголошення догмати про Непорочне Зачаття Марії папою Пієм IX 8 грудня 1854 р. У буллі «Ineffabilis Deus» Папа написав, що Найсвятіша Діва Марія від першої миті свого зачаття була збережена від первородного гріха.

„ Лише мертві риби пливуть за течією „

Збереження Марії від первородного гріха означає для Неї також свободу від усіляких наслідків цього гріха в моральному порядку, тобто свободу від схильності до гріха. Правда про те, що жоден гріх, навіть найменший, не торкнувся Марії протягом усього життя, зовсім

ньому світі, де чеснота чистоти є часто недооцінювана, висміяна, де багато людей живе в розпусті, розбещеності, де в засобах масової інформації та інших місцях неодноразово атакує нас порнографія. Християнин є покликаний, щоб боротися про чистоту свого серця, яка є вели-

чії сфери, виконуймо з любові до Бога, пошани до іншої людини та свідомістю, що служить це для нашого добра, нашої свободи, радості та святості. Бережімо чистоту звичаїв у наших середовищах та місцях, в яких перебуваємо.

«Голос Христа Чоловіколюбця», «CREDO»

[Важкі питання віри]

ЯК БОРОТИСЯ З ПОХИТТЮ

Що таке пожадливість, похоть, пристрасть? Як саме певні бажання та прагнення, вліті в людську природу, переростають у пожадання й пристрасті? Де межа між одним та другим? На ці непрості запитання відповідає ліценціат морального богослов'я о. Тарас Костик зі Стрийської Єпархії УГКЦ.

Тлумачний словник української мови визначає пристрасть як сильне, бурхливе, неприємне у своєму виявленні почуття, яке супроводжується великим внутрішнім напруженням і збудженням. Хрис-

тиянське богослов'я тлумачить похоть як подвоєну пристрасть, яка призвела до залежності, звички – але також традиційно розглядає пристрасть як синонім похоті.

Продовження на 4 стор. ►

КОРОТКО

ПАПА ФРАНЦИСК ТА ПАТРІАРХ ВАРТОЛОМЕЙ ПІДПИСАЛИ СПІЛЬНУ ДЕКЛАРАЦІЮ (фрагмент)

«Пам'ятаємо також про всі на-роди, які страждають з причини війни. Особливо, молимося за мир в Україні, країні з давніми християнськими тра-диціями, та звертаємося з закликом до всіх сторін, втягнутих у конфлікт, шукати шлях діалогу й пошани міжнародного права, щоб покласти край конфліктові, даючи змогу всім українцям жити у згоді.» Підписано під час візиту Франциска до Туреччини.

К

ПЕРША МІЖДЕРЖАВНА ВІЙНА З 1945 РОКУ

Настав час назвати війну війною, пише британська газета «Financial Times». Не дивлячись на те, як конфлікт в Україні називають Сполучені Штати, чи що говорить Росія про свою причетність до цього конфлікту, Європа є свідком найбільшої війни за кількістю загиблих з часів советського вторгнення до Афганістану. За п'ять місяців боїв на території України Росія втратила стільки ж солдатів, скільки США втратила за майже 12 років присутності в Іраку і приблизно третину солдатів, яких Советський Союз втратив в Афганістані за 9 років окупації (близько 15 тисяч). Прийшов час визнати, що конфлікт на Донбасі – це перша європейська міждержавна війна з 1945 року. (Радіо Свобода)

К

УГКЦ І ВІЙНА

Рішенням Синоду Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиепископства УГКЦ при Патріаршій Курії створено координаційну раду з питань душпастирства в критичних ситуаціях, яка поєднуватиме можливості Церкви та її вірних з потребами військових та тимчасово переміщених осіб. Як пояснив патріарх Святослав, Синод вирішив створити таку раду, щоб зробити допомогу в сфері військового капеланства, у сфері душпастирства охорони здоров'я, у сфері волонтерства і активності мирян якомога більш ефективною і скоординованою. Її опікуном став владика Богдан (Манишин). (Департамент Інформації УГКЦ)

К

РОСІЯ, МЕНШЕ ДОЛАРІВ З НАФТИ

Останнім часом я в кількох місцях бачив твердження, що падіння цін на нафту на 30% знижує на 30% доходи держави. Ситуація трохи гірша. Доходи держави падають більше, ніж на 50%. Справа в тому, що в таких розрахунках завжди повинні бути присутніми витрати на виробництво, собівартість виробництва. Тепер арифметика. Виробляли 11 млн барелів на день за ціною 110 доларів за барель, отримували за це 1 210 млн доларів, собівартість 560 млн, доходи 650 млн. Ціна впала до 80. Виробляємо 11 млн за ціною 80, отримуємо за це 880, собівартість та ж 560, дохід 320. (Константин Боровой, російський політик і підприємець)

Після того, як 27 листопада ОПЕК вирішила не зменшувати об'ємів добування нафти, ціна упала ще на 10%, в цілому останнім часом падіння досягло 40% відсотків. Бюджет Росії приблизно наполовину наповнюється за рахунок продажу сировини. (А.Ф.)

К

НОВІ КЕРІВНИКИ ОУОН

Учасниками загальних зборів Об'єднання Українських Організацій у Німеччині (ОУОН), стали делегати 14 складових організацій ОУОН з різних частин Німеччини та понад 20 гостей з Німеччини та України. Делегати схвалили працю ОУОН за звітний період, обговорили напрямки роботи та обрали правління на наступному складі: Леся Шрамко (голова), Богдан Комаринський (перший заступник), Роман Рокицький (другий заступник), Надя Галабурда (секретар) та Юрій Цюрак (скарбник). (Прес-служба СКУ)

▼ ЯК БОРОТИСЯ З ПОХІТТЮ

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

ЩО ГОВОРІТЬ БІБЛІЯ

Про пристрасть читаємо на сторінках Святого Письма, наприклад, у Посланні до Галатів (5, 24), до Римлян (1, 26), у Другому посланні до Тимофея (2, 22). Схожі цитати ми знаходимо в інших посланнях, наприклад, Якова та Петра, а також у Старому Завіті: у книгах Сираха, Юдити, Мудрості тощо.

Уже в наведених цитатах помітна різниця між природним прагненням і похиттю тіла. У моральній оцінці цих явищ потрібно цілісно підходити до духовно-тілесної конституції людини, як це зробив великий домініканець св. Тома Аквінський. У свою антропологічну систему й моральну теологію він увів категорію «inclinationes», тобто прагнення, стремління людської

природи до чогось. Ці прагнення – природні (*appetitus naturalis*) і не є самі в собі гріхом. Аквінат перелічує п'ять основних природних прагнень людини: до добра; до збереження буття; до статевого життя; до розмноження; до життя в спільноті.

Третій та четвертий пункти стосуються статевої сфери, яка посідає чільне місце в людській природі й підлягає певним біологічним законам. Статева сфера потребує правильного виховання, тому Господь «на сторожі» людини поставив Шосту і Дев'яту заповіді Декалогу. Отже, доки природні прагнення не порушують цих заповідей, доти вони – просто прагнення, а не гріх.

Де пролягає межа між природними прагненнями і заповідями чистоти? У людських діях чи в думках? Людина несе перед Богом моральну відпові-

дальність за свої думки й має рішенням волі не погоджуватися та відкидати всі злі думки, які не узгоджуються з Божим законом. Власне про це говорив і застерігав наш божественний Учитель Ісус Христос, коли казав про перелюб у серці (думках) людини: «А Я кажу вам, що кожний, хто дивиться на жінку з пожаданням, той вже вчинив перелюб з нею у своїм серці» (Мт 5, 28). Тому розум і воля мають бути своєрідним «внутрішнім цензором», який відсікає зло й підтримує добрі думки. Розум і воля мають стати своєрідним «палаючим мечем на дверях внутрішнього раю» – духовного світу людини – і знищувати всяку «змію» (злу думку), що намагається туди проникнути. Таку символічну алегорію часто використовували великі Отці Сходу у своїх аскетичних проповідях.

Якщо людина не стежитиме за своїми думками та бажаннями, то зло швидко опанує розум, зламає вольову

сферу й підкорить усю людину собі. І в підсумку людина стане рабом похоти.

ЯК КОНТРОЛЮВАТИ ПРИРОДНІ СТРЕМЛІННЯ

Святий Тома Аквінський навчає, що прагнення до статевого життя й розмноження впорядковується та ушляхетнюється моральною чеснотою стриманості й освячується богословською чеснотою чистоти. Однак практикування чеснот полягає не лише в примушуванні себе до чогось доброго, а й у використанні Божих посередників для допомоги та освячення наших зусиль: регулярне приступання до таїнств, побожні роздуми, ретельний щоденний іспит сумління, читання Святого Письма, розумна аскеза тощо. Чеснотливий спосіб життя – це основа для кожної людини, як для одруженої, так і неодруженої. Це право та обов'язок кожного християнина впродовж усього його життя.

«Католицький Вісник»

ХГ

Мої нові друзі та отець Ігор, з яким ми знайомі кілька років, уже три дні поспіль стояли на своїй молитовній сторожі, на Майдані за стелою неподалік входу до торгового центру «Глобус». Молитовна група складалася з дев'ятох молодих католиків з Дрогобича та околиць, серед яких була тільки одна жінка – Світлана. Всі вони з отцем Ігорем приїхали з Дрогобича мікроавтобусом, який належав комусь із них. Отець Ігор – один із перших, якщо не перший, священник на Майдані. Важко сказати, що саме покликало його туди, але тієї ночі пастир Божий був на своєму місці. Він був там, де він був найбільше потрібний. Трохи сутулий, у чорній священницькій шапці та з наплічником за спиною, з білозубою відкритою усмішкою він благословляв усіх, хто просив благословення, сповідав «тютушок» і «тітушок», і провадив молитви, які переважно склалися з вервиць та намірень. Під час молитви намірень кожен говорив свої. Пам'ятаю три свої. Одне прохання було про недопущення насильства на сходах біля Жовтневого Палацу, де у 1930-ті роки була катівня НКВС і де розстріляли батьків багатьох дітей. Моя знайома киянка не ходить на концерти і спектаклі до Жовтневого, бо там стратили її батька, коли їй ще не було п'яти років. Друге прохання було за журналістів: про благодать говорити правду, про опіку та захист для них. Третє намірення було до Архистратига Михаїла і небесних воїнств про захист Києва. Путі Господні таємні.

Трохи за північ Інститутською почали сходити вниз в шоломах і зі щитами «космонавти» – сили «порядку», відлік кінця якого з цього моменту пішов на години. Вони вишикувалися рядами біля правого повороту з Майдану на Інститутську. Потім на сходах довкола стели поставали плечем до плеча перелякані патріоти, обличчям до Жовтневого Палацу, й почали урочисто і водночас якось приречено промовляти молитву. Мені було трохи смішно на них дивитись. Я думала, що «космонавти» прийшли нас захищати від «тітушок».

Кожна година починалася з гімну. Тієї ночі на Майдан прийшов

ОСТАННЯ НІЧ ОСЕНІ

(Зі спогадів молитовної варті Майдану)

Приблизно опівночі я збрала себе до купи, щоб піти на Майдан, бо мої молитовні друзі з Дрогобича виманювали мене туди, напівжартома нарікаючи, що їм там самотньо. Я відліпила себе від канапи і промурмотіла коханому, що йду на Майдан. Я пообіцяла, що побуду лиш дві години і телефонуватиму регулярно.

о. Ігор Козанкевич – директор Благодійного Фонду «Карітас Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ»

гурт «Гайдамаки» і дав класний рок-концерт. Також лунала і заборонена за советських часів колядка «Сумний святий вечір».

Знов протарабанив бруківкою черговий загін «космонавтів». Патріоти на сходах біля стели стали ще щільніше, тулячись один до одного. Трохи смішні, вже менше перелякані – більше спантеличені, хлопці рядами стояли на сходах біля стели, ніби готувались до якоїсь безглуздої фотографії.

І втретє проторохтіли вниз «космонавти». «Гайдамаки» відспівали свій концерт і чемно відкланялися. Напевно, всі, хто тієї ночі був на Майдані, але пішов до того, як настала година найбільшої темряви, вважатимуть себе недостойними бути жертвами ягнятами, бо жертва – це завжди

найкращі, найчистіші, це Богові-Боже. Блаженні вівці були позбавлені інстинкту самозбереження.

Усі розбіглися, сцена опустіла. На «космонавтів» уже ніхто не зважав. Патріоти зі сходів навколо стели розсіялися хто куди. Починається щось незрозуміле. Вівці розбиваються на групи, хтось співає українських пісень. Якийсь чоловічок із гучномовцем переконує зачудовано-наївних овець іти додому і наводить раціональні, на перший погляд, аргументи. Вівці продовжують співати і зачудовано дивитися.

Мої друзі-молільники поникли. Вони сиділи з тилу сцени і піддавалися тому жаху, який сунув невідворотно. Отець Ігор молився на самоті і своїм виглядом показував: до нього не підхо-

дити. Риси його обличчя загострилися й стали навіть гротескними. Дитячий переляк, а може, передчуття страшного вкупі з цегляним рум'янцем різуче контрастували з респектабельністю, силою, турботою, яких він не втрачав навіть у найважчі моменти виснажливих 250-кілометрових піших десятиденних прощ. «Отче» знав, що йому треба вищої сили і допомоги, аби пережити наступні години і зберегти своїх блаженних овець. Він стяжав благодать, бо той один кілометр, який він зараз пробіжить від «Глобуса» до Михайлівського під ударами «космонавтів», буде незмірно важчим за дві тисячі кілометрів, що він їх намотав бездоріжжям у спеку за кілька останніх років, щороку водячи Господне стадо від Самбірської Богородиці до Зарваницької.

Третя ніч, саме час телефонувати коханому. За півгодини він сюди приїде, а тоді вже буде все ясно. Рідний голос у слухавці каже виходити негайно. Я винувато прощаюся зі своїми молитовними друзями, ще щось там белькочу, пропоную забрати когось додому чи раджу їхати спати, бо вже і так все закінчилось. Але ніхто не піддається на мої зрадницькі заклики. Мої нові друзі покладали собі за мету бути тут цієї ночі до кінця. Вони знали.

Сідаю в теплу машину. Замість докторів і важкої тиші мене зустрічає щасливий коханий. Він нікуди не поїхав, побачивши, як автобуси з «беркутами» лізли з Подолу. Ми мчимо нічним Києвом, його алейно-елейними вулицями. Повітря наповнене чимось рожево-млосним. Час застигає. Місто відчайдушно намагається відтягнути мить інфаркту в самому своєму серці, яке ще б'ється у звичному ритмі. В кожному його пружному русі ритмічно лунає: Вірю. Надіюсь. Люблю. Пресвятая. Богородице. Спаси. Нас. Господи. Ісусе. Христе. Сину Божий. Помилуй. Нас...

Я блукаю по хаті до четвертої ранку. Все мовчить, ніяких новин. Раз по раз марно намагаюся викласти в мережу фотографію юнака, який спить за стелою, загорнутий у прапор, – останній кадр перед відходом із Майдану. Щось не так. Засинаю. Удари. По серцю.

Анна Логвиненко, «CREDO»

25 років тому здійснилось...

СЛОВО З НАГОДИ 25-РІЧНИЦІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ УГКЦ

ДОРОГІ У ХРИСТІ!
Добігає до свого завершення 2014 рік Божий. Він виявився непротим для українського народу, бо ставив перед нами серйозні виклики, мужньо реагуючи на які ми зростаємо і ставали сильнішими. Для Української Греко-Католицької Церкви цей рік був знаменний ще й тим, що у ньому ми відзначали 25-ліття від легалізації нашої Церкви. Цей невеликий ювілей став для нас нагодою мисленно звернути свій погляд у 1989 рік, коли Бог, багатий милосердям, вислухав молитви, прийняв жертви, мучеництво Своїх вірних і дарував свободу Українській Греко-Католицькій Церкві та самостійність нашому народові. З нагоди цього ювілею нам важливо усвідомити собі те, що не минає і становить не-вмирущий скарб усього народу. Що корисного для себе можемо почерпнути з подій нашої недавньої історії?

Історія віри українсько-го Божого Люду – Церкви як Тіла Христового – ознаменована основними подіями земного життя нашого Спасителя, особливо Його смертю і воскресінням. За словами апостола Павла, ми «носимо в тілі мертвоту Ісуса, щоб і життя Ісуса в нашій житті було явним». Упродовж понад тисячолітньої історії нашу Церкву намагалися різними способами знищити, зробити це, однак, ніколи не вдавалося, бо вона, переслідувана в одному місці, воскресла в іншому. Неодноразово вона була з Христом співрозп'ята, щоб відтак пережити пасхальну радість воскресіння, духовного відродження та

преображення в нове життя. Таким за суттю і був вихід нашої Церкви з катакомб чверть століття тому.

25 років – це ціле покоління. Учасники і герої тих подій поступово відходять із цього світу, їм на зміну приходять діти й онуки, які народилися після 1989 року. Сьогодні з вдячністю згадуємо всіх тих, хто, незважаючи на небезпеки і переслідування, завжди залишався вірним Христовій заповіді «Щоб усі були одно». Не можемо забути й про тих, хто, відчитавши знаки часу особливого Божого благовоління до УГКЦ, в кінці 80-их – на початку 90-их рр. ХХ ст. підтримав подвиг вірних підпільної Церкви та допомагав налагоджувати церковне життя в умовах свободи.

Заглиблюючись у сенс слів апостола Павла про скарб у глиняних посудинах (див. II Кор. 4, 7), усвідомлюємо, що нашим спільним дорогоцінним скарбом є християнська віра, а глиняними посудинами – покоління українських християн, які його несуть крізь віки. Знаємо, що УГКЦ вже друге тисячоліття активно творить християнську історію України, все глибше й глибше осмислюючи та розвиваючи неоціненний скарб віри, що його вона отримала у Володимировому Хрещенні Русі-України, 1025-ту річницю якого ми відсвяткували минулого року. Рукотворними свідками нашого духовного і культурного багатства є наша цінна духовна спадщина і християнська культура. Їхні творці – наші предки – вклали в них всю свою любов до Бога і людей – як сучасників, так і нащадків. У ХХ столітті богоборча влада намагалася знищити цей наш

дорогоцінний скарб віри і духовну культуру, підмінивши душу народу казенним виконанням ритуалів. Сьогодні, відзначаючи 25-літній ювілей легалізації УГКЦ, ми висловлюємо щире вдячність нашим батькам, дідам і прадідам, які протистояли тиску безбожної системи, не дозволили знищити своєї прабабківської віри, зберегли скарби християнської традиції і на своїх плечах, як Йосиф з Ариматеї (див. Мт. 27, 59–60), несли зранене Містичне Тіло Христової Церкви в часи підпілля.

У часи переслідування багато синів і дочок нашої Церкви було депортовано і переселено у різні частини тодішньої атеїстичної імперії зла. Проте Боже Провидіння вчергове пододало злі наміри ворога людського роду. Сьогодні розсіяні світом діти УГКЦ відроджують її не тільки там, де вона колись була знищена ще царським режимом – у північних і східних областях України, але й на землях, де її ще не було – наприклад, у Сибірі й Казахстані. Таким чином божественна педагогія Христових слів про те, що Божу Церкву «пекельні ворота не подолають», знову й знову переконує увесь світ, що неможливо неправдою і злом перемогти істину і благо. Це надихає нас сьогодні перед лицем різноманітних труднощів, небезпек та викликів з вірою і надією глядіти у майбуття, довіряючи Божому Провидінню.

Військові лихоліття, переслідування, економічна скрута змусили багатьох дітей Церкви шукати кращої долі, а іноді й шматка хліба за межами України. Так виникли поселення українців у всьому світі. Для того щоб не розгубити свого скар-

бу віри, не втратити свого духовного і національного коріння, не розчинитися в чужинецькому «морі», наш народ розбудовував на місцях своїх поселень рідну Церкву. Північна і Південна Америка, Австралія та Західна Європа ставали для вірних УГКЦ «другою Батьківщиною» в той час, коли неможливо було вільно сповідувати скарб Христової віри на рідній землі, яка знаходилася під чужинецькою окупацією. Відзначаючи 25-літній ювілей легалізації, ми висловлюємо щире вдячність тим нашим братам і сестрам, які зуміли не тільки зберегти, але й розвинути нашу християнську спадщину поза межами України, а також у вільному світі підносили свій голос на захист переслідуваної Церкви в окупації більшовицького режиму та всілякими способами підтримували своїх братів і сестер у вірі, що перебували у скрутному становищі.

Чверть століття тому Господь зглянувся на благодення, слюзи і пролиту кров мучеників та ісповідників Української землі. Він подарував свободу Церкві й народові, незалежність Українській державі. Ми всі – з України і поселень Східної і Західної діаспори – змогли вільно зустрітися на «оновленій землі», де вже «врага не було, супостата».

У 2005 році осідок Глави й Отця УГКЦ, після довгих років вимушеної перерви, повернувся до «батьківських порогів» древнього Києва. Згодом на берегах Дніпра, нашого українського Йордану, постав Патріарший Собор із символічною назвою

«Воскресіння Христового», який минулого року було урочисто освячено. Цей величний храм ознаменував друге тисячоліття нашого християнства і помісну зрілість нашої Церкви. Він є свідком нашого воскресіння з рабства гріха і преображення в «єдиний народ Божий на Київських горах». Він також є Предтечею грядучого церковного і національного єднання в єдиній Помісній Українській Церкві «в Україні і на поселеннях суцях».

Дорогі у Христі! Подякувавши Господеві за шлях, який ми спільно пройшли впродовж цих 25 років, хочу запросити всіх у подальшу мандрівку з Господом. Напряму нашого земного паломництва вказує нам наша Мати Церква, яка має за собою патріархів, пророків, апостолів, проповідників, мучеників, ісповідників, посників. На цьому шляху молимося і робимо усе, щоб відновити єдність Київської Церкви Володимирового Хрещення, аби український народ, об'єднаний у вірі і любові, зростав у святості і славив Бога єдиним серцем і єдиними устами. Нехай Господь благословить майбуття нашої Церкви і народу, Пресвята Богородиця – наша «Нерушима стіна» – нехай молиться і заступається за нас. А благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами!

**Владика Ярослав (Приріз),
Єпископ Самбірсько-Дрогобицький**

УГКЦ ПРОПОНУЄ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД «ПОКРОВА»

ХР

Щодня кожен українець чує слово «інфляція» та «девальвація» і переживає за те, як прогнати свою сім'ю і зберегти свої заощадження в той час, коли банківська сфера України потерпає від великої кризи. В таких викликах сьогодні Церква дбає про соціальний захист своїх дітей і шукає кращі механізми, щоб це не відбулося на рівні одноразових акцій чи пожертв. Таким чином ще у 2008-му році

УГКЦ заснувала свій недержавний пенсійний фонд «Покрова» для того, щоб подбати за гідне пенсійне забезпечення духовенства та мирян. Про це сказав Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав у відеоблозі для «Живого.ТБ».

За його словами, недержавний пенсійний фонд «Покрова» діє згідно приписів чинного законодавства України. «Цей пенсійний фонд

доступний для будь-якої людини, незалежно від її конфесійної приналежності», – зауважив Патріарх, додаючи, що за допомогою такого інструменту можна допомогти людині мати «забезпечену гідну старість».

Таких недержавних пенсійних фондів в Україні є близько 80-ти. Гарантом функціонування фонду є чинне законодавство, яке укладає

певні правила його функціонування. Також, за словами Предстоятеля УГКЦ, Церква заснувала раду цього фонду, яка визначає напрям його діяльності.

Наприкінці розповіді Блаженніший Святослав додав, що на останньому Синоді розглядалося питання необхідних заходів для того, щоб пенсійний фонд «Покрова» міг якнайкраще зберегти і примно-

жити вклади, які мають його учасники в ці непроті часи.

«Ми зробили аудит цього фонду, проаналізували його механізм функціонування, вирішили його підтримати, бо він добре працює. Церква може його пропонувати як вірогідний інструмент для соціального захисту як свого духовенства, так і для мирян», – наголосив Патріарх. (А.Ф.)

▼ НА НОВОМУ ШЛЯХУ ДЕРЖАВНОСТІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Думаю, ви всі розумієте, що у нас нема іншого виходу, крім як нарощувати військові асигнування. І вже зовсім скоро вам подадуть відповідний проект бюджету. Іноземних солдат біля наших кордонів – як сарани. А найближчими роками Україна мусить розраховувати насамперед на боєздатність власних Збройних Сил.

В ході АТО виявилася не ефективність старої системи тилового, технічного та медичного забезпечення. Ми на ходу її міняємо – з широким залученням волонтерів, необтяжених мертвими й часом просто дурнувати інструкціями часів І світової. Тих, хто не справляється – звільняють, хто прокрався – мають сісти.

Сьогодні незаперечним є факт, що проголошена в 2010

році позаблоковість України не змогла і не могла гарантувати безпеку і територіальну цілісність нашої країни. Від неї треба відмовитися. Ця позиція призвела до великих втрат, тому ми й вирішили повернутися до курсу на інтеграцію до євроатлантичного безпекового простору. Ми вже сьогодні поглиблюємо співпрацю з НАТО, працюємо над оперативною сумісністю Збройних Сил України з арміями країн-членів Альянсу, переорієнтовуємося на натівські стандарти в оборонно-безпековому просторі.

МОВА

Чимало людей, на жаль, все ще поглядають у бік Митного Союзу, підтримують ідею про другу державну мову тощо. Буду відвертим: ми не станемо надавати носіям подібних думок, і ніколи

не дамо, права вето на геополітичні та цивілізаційні рішення переконливої більшості, наявності якої засвідчено президентськими і парламентськими виборами. Але запланована мною і підтримана вами децентралізація влади дасть вражаючі можливості враховувати місцеву специфіку. В тому числі і в питаннях віри, історичної пам'яті, мови, релігії, етнічних традицій та вираження інакшості. Ми до всіх цих проявів повинні ставитися з повагою.

Головна різниця між Україною і Росією полягає не тільки і не стільки у мові, скільки в різній політичній культурі, яка була продемонстрована під час виборів і під час нашої Революції Гідності. Зазначені зміни, однак, не знімають з порядку денного питання підтримки української мови

і тих заходів, які в європейській політичній культурі називаються позитивною дискримінацією. Це така форма підтримки тих, хто тривалий історичний час піддавався переслідуванням та утискам. І українська мова як єдина державна мова є надзвичайно важливим консолідуючим чинником суспільства і держави.

ЦЕРКВА

Питання національної безпеки стосуються і церковних проблем. Це надто чутлива сфера, яка потребує обережності; де протипоказані різкі рухи; де перш, ніж раз відрізати, міряють не сім, а сімдесят сім разів. Але з досвіду останніх років ми ніколи не забудемо, що інколи підготовка до поглинання країни починається ніби-то зі спільних молитов або хресних хо-

27 листопада 2014 р. Перше засідання парламенту, обраного після Революції Гідності. Уперше після відродження української державності 1991 року немає в ньому комуністів, а більшість мають прозахідно налаштовані політики. С-на: адміністрація президента України

дів. Ми всі маємо пам'ятати про любов до Батьківщини, про любов до України, і я впевнений, що це має бути нашим першим пріоритетом.

Ми не обираємо час, у який народжуємось чи помираємо. Але самі визначаємо, що робити у цьому проміжку. Від нас з вами залежить, чи ми увійдемо в історію як жертви внутрішніх чвар і зовнішньої агресії. Чи сила і дух українського народу, українських воїнів і героїв, тих, хто захищає нас на донецькій землі й допомагає нам з українських небес, дозволить нам збудувати іншу, успішну країну.

КРАЇНА ГІДНОСТІ

Наша політика має бути спрямована на те, щоб крок за кроком рухатись від країни Революції Гідності до власної Країни Гідності. І я впевнений, що нам з вами вдасться її побудувати. Хочу, щоб ви кожного разу, ступаючи до цієї сесійної зали, так само, як і я, заходячи до адміністрації на Банковій, згадували про полеглих, які віддали життя за Україну. Як за сотні кілометрів звідси, так і за декілька кварталів на Алеї Небесної Сотні.

І останнє, мені здається, найважливіше. Євангеліє вчить, що царства, поділені всередині, впадуть. Так будь-який момент ж єдиними, бо настає момент гуртуватися у боротьбі за Україну, а не чубитися у вовтузі один проти одного. Час єднатися навколо миру і навколо реформ.

Слава Україні!

МЕРКЕЛЬ ПОМІЖ РОСІЄЮ І УКРАЇНОЮ

Влітку 2006 року, коли Ангела Меркель була на посаді глави німецького уряду лише півроку, а у ФРН тільки завершився чемпіонат світу з футболу, мені довелося брати інтерв'ю у одного з найсильніших американських зовнішньополітичних експертів Струоба Телбота. Найближчий дипломатичний радник Білла Клінтона поділився тоді своїми думками про Німеччину і нового лідера.

«Чемпіонат з футболу показав, що німці, нарешті, подолали поствоєнну нервозність і комплекс провини. Зараз нормально пишати тим, що ти німець, – казав мудрий Струоб. – Але це об'єктивна сторона. Давайте подивимося, де народилася Меркель? Вона народилася в НДР, державі, яка більше не існує. Її попередник Герхард Шредер захоплювався

тим, що Путін може говорити з ним доброю німецькою. Меркель може спілкуватися з Путіним доброю російською мовою».

Я перепитав у Телбота, чи вірить він у можливість появи осі Москва-Берлін. «Вона може домовитися щодо газу, але не ціною безпеки Німеччини або перспектив європейського проекту. Є такий вислів: вона знає цю кухню.

Вона знає на що здатна Росія. Вона знає її історію. Меркель буде сильним партнером для діалогу з російським керівництвом», – різко відрізав Струоб. І мав рацію.

У Німеччині існує т.зв. група «розуміючих Росію» (Russlandverstehher). Це політики, журналісти, інтелектуали, які доводять, що російська культура ближче німецької на відміну від прагматичної

англо-американської культури; що німці досі в якомусь моральному боргу перед Росією за війну; що тандем Берліна і Москви здатний принести мир і порядок в хаотичну Східну Європу. Багато в чому це відлуння поглядів Бісмарка, який не любив Росію, але з неприхованим презирством ставився до народів, що живуть між німцями та росіянами.

Меркель теж розуміє Росію, але зовсім в іншому ключі. Для неї Путін – це не лідер країни, яка дала світові Достоевського і Чехова, а офіцер КГБ, який ніколи не прихову-

вав свого ворожого ставлення до скоєного східними німцями в 1989–90 роках ривка до свободи. Для нинішнього господаря Кремля ненависть до «майданів» сформувалася ще в Дрездені, коли він з пістолетом у руці виходив зупинити скажений натовп біля Будинку Дружби ССРСР-НДР, розуміючи в глибині душі, що руйнується НЕ НДР, а імперія, якій він служив і, напевно, продовжує служити досі.

Для Меркель ж тоді настав довгоочікуваний шанс вдихнути повітря свободи. Тому велика помилка вважати, що канцлер відчуває особисту симпатію до російського президента. Швидше – навпаки.

Продовження на 7 стор. ▶

▼ МЕРКЕЛЬ ПОМІЖ РОСІЄЮ І УКРАЇНОЮ

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Під час однієї із зустрічей в Сочі в 2007 році в приміщенні для бесіди несподівано вбіг лабрадор Путіна, Конні. Меркель злякалася, але російський президент нічого не зробив, щоб заспокоїти її. Навпаки, за визнанням членів німецької делегації, їм здалося, що Путін насолоджується моментом. Улюблений господарем Кремля образ «мачо» викликає ледь приховане роздратування у консервативної і не сприймаючої сексизм Меркель.

Проте всі ці роки канцлер продовжувала розроблену ще Віллі Брандтом в далекому 1969 році «східну політику», націлену на подолання конфронтації з Москвою через діалог і економічну взаємодію. Саме після цього до Західної Європи потягнулися газопроводи, а Німеччина стала ключовим торговим партнером ССРСР, а потім і Росії. Німці дійсно глибоко інтегрувалися в російську економіку. Але від цього не перестали бути німцями: понад усе цінують правила і вірність даному слову.

Проблема Путіна в тому, що з початку української кризи порушував дане канцлеру слово. У якийсь момент Меркель просто набридло, що її водять за ніс.

Досить жорстку позицію вона зайняла вже після анек-

сії Криму. Але тоді більша частина німецького суспільства вимагала від неї стриманості і нейтралітету. Справа в тому, що основна маса німців з відвертим скепсисом ставиться до України. В їхньому розумінні у нас занадто багато хаосу, злодійства і суєти. Майдан як силовий механізм зміни влади взагалі викликав нерозуміння у бюргерів. Росія теж не викликає захоплення, але вона їм здавалася хоча б передбачуваною. Все змінило знищення малайзійського Боїнга над Донбасом, і особливо відмова Москви

визнати очевидну причетність сепаратистів до цього злочину. За даними останніх опитувань, уже 80% жителів ФРН схвалюють жорстку лінію канцлера щодо РФ.

І ця лінія стає все жорсткішою. На саміті G20 в Брісбені канцлер вимовила найжорсткішу промову щодо Москви за останні кілька десятиліть. Вона вперше безпосередньо назвала Росію Путіна загрозою не тільки європейським цінностям, а й безпеці Європи. Пізніше у виступі перед Бундестагом Меркель повторила ці тези: «Дії Росії

ставлять під питання мирний порядок в Європі і порушують міжнародне право. Ніщо не може виправдати анексії Криму та участь Росії в боях на Донбасі». Вона також зазначила, що економічні санкції відносно РФ неминучі.

До речі, за визнанням німецьких дипломатів в Києві, канцлер ФРН сьогодні є чи не єдиним світовим лідером, який в переговорах з Путіним продовжує піднімати питання Криму. Навіть сам Петро Порошенко цього не робить. Таким чином, поширене в українському суспільстві вкрай

негативне ставлення до ролі німецького канцлера у врегулюванні кризи навколо нашої країни є абсолютно несправедливим. Навіть американці визнають, що саме Берлін є сьогодні локомотивом санкцій ЄС проти Росії, і саме німці передають в цьому питанні опір численних «друзів Путіна» в Євросоюзі: від угорського прем'єра Віктора Орбана до італійських промисловців і енергетиків.

Опір лобістів Кремля величезний. Але з Берліном по той бік барикади планам Росії вбити клин між ЄС і США не дано збутися. Меркель прийшла до однозначного висновку, що інструменти переконання Путіна словами вичерпані. Тому вона відкрито закликає Німеччину і Захід в цілому готуватися до затяжної конфронтації з Росією. Вона проти членства України в НАТО, оскільки впевнена, що це спровокує Кремль на повномасштабну війну, чого будь-якою ціною німці хочуть уникнути. У всьому іншому позиції Берліна і Вашингтону зараз збігаються: санкції у поєднанні з допомогою економічному відновленню України.

За Конні Путіну доведеться відповісти. Нехай не швидко, але в його очах повинен з'явитися страх втратити все – як тоді, в Дрездені. І Меркель готова заради цього працювати довго і наполегливо.

Олег Волошин (з Фейсбуку)

Петро Гейдек,
«Митрополит Андрей», 2011 рік

До 70-річчя смерті Великого Митрополита ШЕПТИЦЬКИЙ ЯК МОЙСЕЙ

Вибрані фрагменти розмови з блаженнішим Любомиром (Гузаром)

► Його родина походить з давнього шляхетного роду. У певний час вона сполонізувалася, латинізувалася. Граф Іван відшукував свої корені, їздив по монастирях, інших установах. Часто брав з собою старшого сина Романа. Тож останній біля батька пізнавав свою родинну традицію. Не можна забувати, що з роду Шептицьких походили митрополити і єпископи нашої Церкви. Їхня полонізація не була дуже довгою, але все-таки вони відносили себе до латинського обряду. Граф Іван вважав себе поляком. Його мати, графиня Софія Фредро, була з польського

роду. Однак у 1911 році, коли одна делегація прийшла привітати графа Івана з днем народження, він сказав, що свідомий того, що є русином. У ті часи українці так себе називали. Тож граф Іван наприкінці свого життя немовби відкрив свою традицію.

► Як граф, як шляхтич, Іван Шептицький мав для свого сина певні плани. Гадаю, якби Роман пішов іншим шляхом, то також досягнув би успіху, бо був дуже талановитим хлопцем. Мати ж, навпаки, тишилася, що в сина є вияви релігійного покликання. Їхній приятель, єзуїт отець Яцковський, також дещо впливав на Романа, аби той ішов за своїм покликанням. Переконали, що то був не просто вибір, а справжнє покликання.

Знаємо, що коли хлопець офіційно зізнався батькові, що хоче бути монахом, то той був дуже незадоволений. І загадав йому закінчити правничі студії. І Роман, поважаючи свого батька, прийняв те завдання. Щойно закінчив вивчати право, знову прийшов до нього й сказав: я зробив те, про що ти просив, але все-таки хочу бути монахом.

Можливо, отець Яцковський надіявся, що матиме гарного кандидата в особі Романа, проте той вирішив бути василіанином. Монахи нашої Церкви не були в пошані в сполонізованій шляхти. Тому рішення Романа стати монахом-василіанином стало, можна сказати, для батька подвійним ударом.

► Він головню звертав увагу на релігійну єдність.

Це була дуже важлива тема в житті митрополита Андрея. Він цікавився і вболівав за це ще будучи новиком у монастирі. Особливо переймався релігійним поділом в Україні на католиків і православних, і все своє життя працював над їхнім об'єднанням. Докладав зусиль, щоб об'єдналися всі спадкоємці Київської Церкви. Те, що ці зусилля не увінчалися успіхом, не значить, що він нічого не досягнув. На мою думку, він досягнув далеко більше від будь-якого іншого владки за останні двісті триста років.

► Митрополит Шептицький був свідомим українцем. Під державницьким оглядом мав певні заслуги. Як ми знаємо, дбав про науку, про культуру. Він заступався за Україну на

міжнародній арені. Але, на мою думку, головне досягнення, яке є надзвичайно важливе, – він старався відродити традицію нашої Церкви. Ми є християнами східної традиції. Однак був період у нашій історії, коли ми почали себе губити... А митрополит Андрей звертав велику увагу, щоб ми плекали питому нам східну традицію християнства. Однією з причин цього було показати, що католицизм пов'язаний не з певною культурою, головню римською: латинською мовою, латинськими традиціями.

► Шептицький – це надзвичайна постать в історії нашого народу, у нашій Церкві. Тому напрошується порівняння з Мойсеєм. Шептицький робив для українського народу стільки ж, скільки Мойсей для свого.

Зладив Андрій Фецин на основі розмови, яку провела Оксана Климончук, «Католицький Оглядач»

«Любов народжує любов...» –
Говорила йому вона,
Коли сина, мале немовля,
В тяжких муках йому привела.
А він руки її цілував,
І до серця свого пригортав,
І пеленку сльозою скропив,
Коли вперше на руки взяв
Свого сина, надію свою,
Це маленьке, невинне дитя,
Що йому він в любові своїй
Дав найбільше, що міг, – життя...

Був то час непростий зовсім,
Був то час ренесансу нового,
Дев'яносто перший рік –
Рік державності й перемоги!
Воскресала Вкраїнська земля,
Набиралась нової сили.
Усміхнулись немов небеса
І повторно Україну хрестили...
Охрестили й батьки дитя,
Богом даний його назвали.
України ровесник їх син.
Щастя й гордість батьків сповняли.

Час летів, виростав Богдан,
Поглинав, наче воду, науку.
Та найкраще історію знав
Як майбутнього запоруку.
У козацькі часи його
Завжди думка смілива манила,
Уявляв, як жили козаки,
Яка міць їхню кров живила.
«А якщо я б і сам жив
В ці козацькі часи войовничі,
Ким би був я тоді – Сірком?
А чи, може, самим Хмельницьким?
Ні, я був би простим козаком,
Що без титулу, і без пошани,
Та який завжди в перших рядах,
Всім відомий, але незнаний.»
Думав так собі хлопчик малий,
І душа в цих думках гартувалась.
Дух козацький її живив,
Кров козацька у ній розливалась.

Час минав, виростав Богдан,
Вже сімнадцятий рік сповнявся,
Як з батьками своїми юнак
Через кризу в сім'ї розпрощався.
Бо хотіли для сина свого
Все, що можна лише віддати,
Щоб у виш їх козак поступив,
І, що мріє, він міг вивчати.
За кордон їх погнало життя,
Сина ж бабці вони доручили,
Поступив, як хотів, юнак.
І батьки були дуже щасливі.
А як тішився хлопець, коли
Вісімнадцять йому виповнялось,
Вперше йшов і свій голос віддав
Він на виборах, серце стискалось.

Але був то важкий час,
У людей похитнулася віра,
Збайдужіли, а ворог не спав
І просунув свого звіра.
І без сорому й честі той
Осквернив конституцію, грішний,
Коли руку на неї поклав,
І період настав невтішний.
Ковбаса на столі була,
Та якою страшною ціною:
Проти мови і духу війна...
Україна ставала чужою.
За законом закон витісняв

Робота Івана Колісника

Українське усе і рідне,
І пощади наш ворог не знав
У діяннях своїх підлих.
І кипіла в Богдана кров,
Жити краще ні трохи не стало.
Не могли повернутись батьки,
А натомість біда наростала.

Посміхався з екрану тиран,
Обіцяючи краще жити,
А тим часом Україну продав,
На шматки захотів поділити.
І віддати її по шматках,
Брата кинути хитро на брата.
Наситившись народним добром,
Свого віку в Кремлі доживати.
Та не сталося, так, як хотів,
Бо народ – не сліпий паралітик.
Бачить добре він кривду свою,
Хоч за фахом він і не політик.
Збунтувалась кипляча кров,
На Майдан всіх погнала сміливих
За життя без московських оков,
За життя у Європі щасливе!
І прибіг до бабусі Богдан,
Став він руки її цілувати.
Каже: «Бабцю, іду на Майдан,
З-за кордону батьків повертати!
Бабцю, знаєш, я вірив, що ми
Ще піднімем обшарпані крила,
І відступить від нас сатана,
Його збере народная сила!»
«Ідь, синочку, молитимусь я,
Знай, як сильно тобою пишаюсь,
Я, і мама, і тато тебе
На дорогу благословляєм!»

І поїхав, і мужньо стояв,
Вимагав собі кращу долю,
Щоби діти його, як він,
Не чекали батьків з-за кордону.
Щоб на мову його свята
Не казали ніколи вторинна,
І державу його дорогу
Визнавали усі як рівну.
Та ніхто не чекав тоді,
Що народ не лише не приймуть,
Що народ, як злочинців страшних
Тих, собаками зацькують.
Пролилася свята кров,

Серце болем ущерть налилось
Вмерти першим за наш народ
Іноземцям-братом судилось.
«Чи не знак це для нас, о брати?
Чи не знак, що завзяття бракує?
Хто врятує нас всіх, як не ми?
Хто систему страшну зруйнує?»

Думав так, вболівав Богдан,
Подзвонив він бабусі додому.
І батькам за кордон подзвонив,
Щоб розвіяти їхню тривогу.
Каже: «Мамо, наш час настав,
Вже недовго вам бути в чужині.
Ворог наш запанікував,
Як стріляти почав по людині!
Ми повалим систему страшну
Диктатури і грошовладдя,
Україну побачим нову,
В ній не буде брехні і безладдя!»

Час ішов, а Майдан стояв,
Не діждались, що він розійдеться,
А парламент мовчав і мовчав,
Все очікував, поки минеться.
Не минулось, Україна уся
Об'єдналася і згуртувалася.
І котилася щаслива сльоза,
Кожна область Майданом назвалась.
Коли чуєш: «Одесо, вставай!
Піднімайся, мій рідний Донбасе!
Розумієш, – єдиний ми край!
І усе тут українське, все наше!»
Озвірів же тоді сатана,
Україна із рук вислизала.
І страшний він наказ віддав,
Застогнала земля, заридала...
Під прицілом в бандитів брати
Відбивались сміливо, як вміли.
Під прицілом у наступ ішли.
Кулі смерті над ними свистіли...
Боже, небо своє відкрий,
Щоб відразу летіли в небо,
Душі тих, що від нас пішли.
Ім вже більше нічого не треба!
Боже, землю свою розступись,
Щоб відразу оті провалились,
Хто в невинних людей стріляв,
Щоб навіки вони зупинились!
Клуби диму і вибух гранат,

Вуха глохнуть, в очах темніє,
Та біжить серед перших Богдан,
Серце кров його мужністю гріє.
Тягне брата під руку свого,
Що без ока й ноги зостався:
«Ось вже близько, рідненький, ось тут
І медпункт», але враз захитався.
Потемніло ще гірше в очах,
Запекло невимовно в грудях.
І на мить охопив його страх,
«Що ж тепер, що тепер буде?»
Підкосилися ноги, упав
На коліна, поклав поруч брата,
І до ран своїх руки приклав,
З них же крові лилося багато.
«Ось і все, закінчився мій шлях,
Он Михайлівський храм височіє,
Заберуть мене зараз туди,
Моє серце навек заніміє.
Мамо, вибач, казав я тобі,
Що верну тебе з-за кордону,
А натомість, рідненька, і сам
Не вернуся ніколи додому.
Не сумуй, не ридай, прошу,
Та вернися у нашу країну.
Тільки разом, згуртовано, всі
Піднесемо її із руїни.
Недаремно сьогодні я впав,
Але віра моя не впала.
Не жалію життя, що віддав,
Щоб нова Україна постала.
Не московська і не чужа,
А своя, рідна, мила Україна
Вже немає назад вороття,
Лиш вперед, до найвищої цілі.
Мамо, ось тобі мій заповіт,
Знай, що поруч я завжди з тобою,
Не зів'яне той ранній цвіт,
Бо в країні запахло весною.
Я живий, бо Україна жива,
Я живий, бо народ не вмирає!
В тіні смерті сидить сатана,
Бог же світом живих управляє!»

Ось героя святий заповіт,
Що у душі свої ми вписали,
Та по серці – колючий дріт,
Бо «веселі часи» не настали.
Хто б подумати міг, що нам
Доведеться пліч-о-пліч стати,
Щоби землю свою святу
Від сусіда свого захищати.
І не снилось, й не марилося нам,
Але мусимо бути сильні,
В Україні не місце царям,
Ми за духом своїм вільні!
Незалежність – це наше серця,
Бунтівні, непокірні, щирі,
Ми поборимо злого царя,
Наша сила – у нашій вірі.
Ми повстанці, і наша кров
Вже заражена духом волі.
Не дамо залякати себе,
Бо ми сильні, бо ми – непоборні!
В цій війні – доля кожного з нас,
Не зракаймося її легковажно,
Вона в серці у кожного з нас
Тож борімося, хоч як нам не важко!
Запалимо свічки скорбот
За загиблими в серці своєму,
І, віддавши героям честь,
Піднесімо серця угору!
І ніхто нас не зможе вже
Проганяти із рідного дому!
Україна понад усе!
Слава нації! Слава героям!

Христина Щепанська